

[Holst.]

enkelt hverdag og er med til at ændre verdensbilledet totalt.

Tidligere var de enkelte forskningsområder ofte afgrænsede. Nu griber områderne ind i hinanden, og et fremskridt eller en opdagelse inden for én videnskabsgren kan få meget stor betydning inden for en helt anden gren. Den nationale forskning må, hvis udviklingen skal fortsættes, foregå i nært samarbejde med den internationale, så dansk videnskab hele tiden kan bygge sit arbejde på basis af de mest avancerede resultater. De fysiske love, som vi hidtil har regnet for absolutte og fuldstændigt definerede, rokkes i denne tid, ligesom der fremkommer nye fysiske kundskaber om selve stoffets natur. Særlige love menes at gælde for uhyre store størrelser, og disse har formodentlig en sammenhæng med uendelig små størrelser inden for atomfysikken. Mange opdagelser udmøntes direkte i teknologiske frembringelser, f. eks. inden for astronautikken.

Idet jeg henviser til de fyldige og udtømmende bemærkninger til lovforslaget og undervisningsministerens skriftlige fremsættelse, vil jeg gerne fremkomme med et par bemærkninger til konventionen om ESO og forslaget økonomiske rækkevidde. I forståelse med og efter anbefaling fra såvel Københavns som Århus universitet og dansk nationalkomité for astronomi under Videnskaberne Selskab har Danmark efter indbydelse været repræsenteret med en observatør ved møder i den forberedende eksekutivkomité og senere, da ESO var en realitet, ved møder i rådet og finanskomiteen. Der er altså sikret os en fuldstændig orientering om såvel konventionens videnskabelige som dens økonomiske rækkevidde. Formålet, at opføre, udruste og drive et astronomisk observatorium i Chile, er klart, og placeringen begrundes bl. a. med, at der dér i gennemsnit er mere end 300 klare nætter om året til observation; herhjemme er antallet kun en brøkdel deraf. Udgifterne til projektets gennemførelse beløber sig til i alt ca. 152 mill. kr. Ford Foundation har bevilget 1 mill. dollars. Dette må tages som udtryk for en anerkendelse af projektets betydning. Chile har skænket et grundstykke i Santiago til hovedsædet.

Danmarks andel i anlægsudgifterne er

anslået til i alt 6,7 mill. kr.; dette beløb gælder fra 1. januar 1966. De indtil da afholdte udgifter for de øvrige deltagere bevirker, at vi herudover må regne med et særligt bidrag på 1 mill. kr., der forudses betalt i 3 rater over 3 år. Af det i lovforslagets bemærkninger opstillede skema over udgifterne ved dansk medlemskab fremgår det, at Danmark i betalingsperioden 1966-72 årligt vil skulle betale fra 0,5 mill. kr. til maksimalt 1,75 mill. kr. Opstillingen forudsætter Danmarks medlemskab fra 1. januar dette år.

Driftsudgifterne, der først skal betales efter opbygningens afslutning, vil andrage ca. 300.000 kr. pr. år. Medlemsbidragene udregnes på grundlag af den gennemsnitlige nationalindtægt efter samme regler som for medlemskab i den europæiske organisation for atomforskning CERN, og så vidt det er mig bekendt, har der ikke været problemer eller vanskeligheder med denne form for beregning af medlemsbidraget. Bidragsprocenten vil for Danmarks vedkommende blive ca. 5,07.

Ud over selve bidraget til ESO vil det være rigtigt at bevilge ca. 100.000 kr. pr. år til dansk følgeforskning; så Danmarks udbytte af forskningsarbejdet kan blive det bedst mulige. Et bidrag af den anførte størrelse vil kunne sikre, at indtil 3 danske astronomer hvert år kan deltage i selve det astronomiske arbejde i Chile.

Fra socialdemokratiets side er det med tilfredshed, vi modtager undervisningsministerens forslag til lov om deltagelse i et større europæisk samarbejde inden for den astronomiske forskning. Vi tager det som udtryk for ansvarsfølelse over for forskningen i Danmark. Selv om der fra alle sider kaldes på statsinvesteringer til dagsnødvendige opgaver, er det vigtigt, at kortsyn ikke udelukker os fra langsigtede forskningsopgaver, hvis resultater fuldstændig kan ændre vort videnskabelige grundlag, ja, hele vort verdensbillede.

Jeg går ud fra, at lovforslaget skal behandles i udvalget vedrørende videnskabelig forskning, og for at give udvalget en bedre baggrund for vurdering af lovforslagets betydning vil jeg foreslå, at udvalget aflægger besøg på det store danske observatorium i Brorfelde. Denne lovgivning vil ikke alene blive en vigtig støtte for dansk